

Előfizetési díj.

Vidéki postán vagy helyben házhoz hordva.

Ez évre	15 frt.
Félre	8 „
Negyedévre	4 „
Ez órá helyben	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállás:

Bel-királyuteza 28-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

AZ ÉRTÉKESBE CZIKKEK DIJAZTATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Hirdetési díjak:

Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 3 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos (Wollzeile 22.) Haasenpfein et Vogler (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau.

Nyitléri cikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előzetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”
politikai és közgazdasági napilap
1875. ötödik évfolyamára.

A „Kelet” előfizetési ára:

Ez évre	15 frt.
Félre	8 „
Negyedévre	4 „
Egy órá	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

A megrendelések legcélszerűbben postai utvánnyal alólírt könyvkereskedésbe küldendők.

Folyoz egyezre beküldött előfizetés után szeptembertől szolgálunk.

Kolozsvár, januárban 1875.

Stein János

a „Kelet” kiadója.

A csata előestéjén.

Budapest, jan. 23.

A) Soha annyi előkészületet nálunk a budgétához nem tettek, mint ezuttal. Az élnék szenvedélyes támadást, heves harcot, élénk és hosszú vitát helyez ki-látásb: összeronja csatasorait, concentrálja hadert s a támadásokban az ellenzék összes elemei közös terv, közös fővezénylő alatt készülnek működni. És miért történt ez a nagy erőfeszítés és erőparázás? Nem azért, hogy megmentsék a szenvedő országot, nem azért hogy valami életképes tervet emeljenek diadalra, a mely a pénzügyi helyzete rendbe hozhatná, a költségvetés egyensúlyát helyreállíthatná, hanem azért, hogy a Bittó-Ghyeczy-kormány megdöntessék. Ez a nagy eszme, mely az ellenzék harcosok küzdelmének irány ad, mely szívöket lelkesíti. Szép czél mindenesetre s az ellenzék től nem is lehet azt várni, hogy támogassa a miniszteriumot, hogy legyen védelmezője és pártfogója az javaslatoknak és előterjesztéseknek, melyetől a kormány a pénzügyi helyzet orvosát reményli.

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Legfelsőbb parancsra!

Történeli beszély

NEUMANNTÓL.

I.

(Folytatás.)

Henszlerné egy jó borralalóra számíta, már előre azt köszönni látszott, és az inas előtá szobába haladva kicsinylőleg tekintett vissza, egy utálatos grimaszt vágva.

Midőn a szobába beléptek, Einsiedel parancsok még egyszer minden oldalról megvizsgáta az asszonyt; aztán az ajtót kinyitv kikiáltott szolgájához: „Fülp, a tábori pap és Willert gránátost hozd ide.”

— Parancsára! hallzott azonnal.

— Hogy hívják magát?

— Özevgy Henszlernének.

Willert gránátossal azonnal össze fog eskertetni. Legkegyelmesebb királyunk parancsa e.

Ha egy városi hölgyecske lett volna, természetesen az ismeretes felkiáltással: „Istene-mi lesz velem!” eszméletlenül földre hullt volna, mint egy valódi falusi gyermek. Lott ott: kezeit csipőjére téve, nyitott szájjal és nagy szemekkel.

— A vonakodás mit sem használ! — szólt ezredes, a ki hallgatását így magyarázta. A királyi rendelet határozottan szól és nekik hallgatniuk kell — a legfelsőbb parancsra!

De hát akart is-e az özevgy vonakodni? Hog elnémult, azt neki legkevésbé sem lehetett.

De másrészt azt sem lehet jogosulatlanul mondani, hogy a kormány a várható heves támadásokkal szemben erőteljes védelemre készül s elővigyázati intézkedéseit ő is ép oly körülmenyesen teszi meg, mint az ellenzék a magáét. Egész héten át folyt az alkudozások a végből, hogy a régi majoritás minden töredéke a kormány számára megnyeressék, illetőleg a jelen esetben is a régi zászló maradjon. A kormány és Lónyai gróf viszonya már néhány hét óta szívélisebb alakot öltött s habár ma még bizonytalan, mire határozza el magát az utolsó pillanatban a volt miniszterelnök és fractiója, alapos a kilátás, hogy nem fog régi ellenfelével Tisza Kálmánnal szavazni olyan kormány megbuktatására, mely hozzá mindenesetre közelebb áll, mint bármilyen koalíciós miniszterium, a mely az ellenzék diadal után kétségkívül alakulni fogna. A szász és horvát képviselők támogatásának biztosítása ügyében is folyt a héten az alkudozások.

Bizonyára szerfölött elszomorító, hogy a magyar kormány minden fontosabb kérdésben a szászokkal és a horvátokkal kénytelen megalkudni ama magyar elemek ellen, melyeket rövidlátásuk s politikai éretlenségük a közjogi oppositio padjaira ültetett. Ki tehet róla, hogy éppen a magyar elem szolgáltatja az ellenzéknek ama-nyar állam és a magyar kormány ellen. Ez nagyon szomorú dolog, de senki más nem tehet róla, mint az ellenzék; az ő hibája, hogy nem alakulhat olyan kormány, mely a magyarság által támogatva nincs a nemzetiségi képviselőkre utalva, nem kénytelen minden pillanatban védelemként koldulni s gyakran fontos magyar érdekeket áldozni föl ellenengedmény képen. Bármint érdemeket szerzend a magyar oppositio valaha a jövőben, ez érdemek sohasem lesznek képesek ezen bűnét elfeledtetni és ellensúlyozni.

Az előkészületekből ítélve a budgétavita nemcsak hosszú, de érdekes is lesz. Nemcsak a kormány összes tagjai fognak részt venni benne, hanem Csengery Antal, Horváth Boldizsár, Pulszky, Gorove s általában a párt minden kiválóbb egyénisége nyilatkozni fog. Az ellenzék részéről hír szerint Tisza Kálmán és Móricz Pál indítja meg a harcot s az első inkább politikai, a másik a pénzügyi téren fog mozogni. Sennyei Pál és Lónyay Menyhért urak részéről szintén várnak beszédet s általában azt hiszik, hogy a bud-

tett rossz néven venni, hiszen ez az ugrás az özevgyeségből a házasságba valóban váratlanul jött és meglephette. És milyen sok minden gondolkozni valója volt ezen egyetlen perc alatt! Több mint paraszt ész volt oda szükséges, hogy az öt ostromló kérdések és érzések chaoszában rendet tartsanak.

— Lizára vonatkozik a levél és nem rád. Dehát mi közöd hozzá? Mit nem tanult meg olvasni? Mért adta át neked a levélkét? A ki elő jár, azt illeti az elsőség. És hogy éltél azóta, hogy férjed a sirba költözött? Nyomorogtál, sokszor még szükségét is szenvedtél. Egy kis káposzta elárúsításából nem lesz még töltött káposzta. Dehát vajon a férfi beleegyez-e? Ej de hiszen, neki akarnia kell! És ha nem is vagy egészen fiatal, és nem is éppen szép, no de hát az ember végre is megszokik hozzá.

— Az elkerülhetetlenek alá kell adja magát jó asszony! — szólt az ezredes gúnyosan.

— Nő kegyelmes uram, ha már éppen meg kell hogy legyen, hát legyen! Vállonitva, szégyenlősen nevetve s kezezéskével köte-nyét egyengetve adta e választ. Epen oly ostoba, a milyennek látszott, még sem volt. Mit fognak a faluban erre mondani? Mennyi mindent összezacsognak a pletyka vezér — ez ő maga volt — nélkülül. De hát még hogy fog haragudni Berg Elz! Egy csinos gránátos. az bizony egy kicsit megillette volna! És a király? Sziktozódni, átkozódni fog. Dehát végre is a mit az istenek megkötöttek, azt emberek fel nem oldhatják.

Mindezt már elgondolta, midőn az ajtón kopogtak.

A tábori pap teljes ornatásban az elő-

getvita s az új adójavaslatok tárgyalása legalább három havi időt veendő igénybe. Nálunk minden meglepetésre el lehetünk ugyan készülni s ma nem tudhatjuk, mi nem történik holnap; de általában azt hiszik, hogy a kormány állása ma még nincs veszélyezve s hogy tervei legalább fontosabb mozzanataikban a többség által törvényerőre fognak emeltetni. Különbö-zenne nézve már a Deákpart holnap tartandó nagy értekezlete több tájékozást nyújtand. Ez értekezlet tisztázni fogja a helyzetet, határozataitól függ politikai viszonyainknak további alakulata.

— A kormány — mint a „Közérdek” értesül — a budgétavita befejezte után egy törvényjavaslatot szándékozik előterjeszteni, az országgyűlés ülészatának 3 évről 5 évre szóló meghosszabbítása tárgyában; mely természetesen nem ezen országgyűlésre vonatkozik, hanem csak a jövő országgyűléstől kezdve lépne életbe.

— A kormány mint a szintén „Közérdek” értesül, ha a budgétavita adójavaslatok tárgyalása belesz fejezve, az országgyűlést nem akarja feloszlítani, hanem több kisebb, de az államháztartás rendezésével kapcsolatban álló törvényjavaslatot ohajtana elintéztetni; ilyen a polg. perrendtartás módosításáról, a kisebb kihágási ügyeknek a közigazgatási hatóságok általi el-látására, a törvényszékek reduktiójára vonatkozó javaslatok, sőt ha forása nem csal — a megyerendezés kérdése is ismét felütné a fejét.

— A képviselőház jan. 23-iki gyűlésén érdektelen incidensből, érdekes és szenvedélyes üléssé fejlődött. A választási összeírások és azokkal kapcsolatban az adólefizetés határidejéről van szó, melyet Békésmegye kérényye hozott szönyegre. A baloldal pártolta Békésmegye kérényvét, mivel az időt kér az adó lefizetésére s az által sok választó polgárnak minősítvényét megmenetheti. A deákparti szónokok abból indultak ki, hogy az összeírások berekesztésének elhalasztása lehetetlené tenné a választói névjegyzékek elkészülését akkorra, mikorra a választásoknak megtörténniök kellene. — Tisza Kálmán védte Békésmegye kérényvét, s ellene Pulszky Ágost lépett ki, egy leplezetlenül őszinte s ez öszinteségben ritka hatása beszéddel. Kimondta, hogy a baloldali közp. bizottságok visszaélnek a törvénnyel, mely bizott bennük, s nem tartotta szük-

Már tudta mi a teendője. E módon általa már több gránátos jutott akarra n-makarra feleséghez. Elének a kedves kék gyerekek! Mit törődött a király azzal, hogy egy szegény, gyámoltalan öreg anyának egyetlen fia rabolattik el? Mit bánta ő, hogy az aszszony a tápláló és a gyermekek az atya után kiabáltak? A ki hat láb vagy ennél is magosabb volt, Potsdamba az óriási gránátos zászlóaljba vitették. A tarka kabát milyen jól néz ki rajtuk! A trombita, dob harsog: Éljenek a kedves kék gyerekek!

Semmi ellenszégűllet, akaratosság, mindig csak vignak kell lenni! Egy intés különben — huszöt vesso csapás kerek számban. Azért mindig csak vigan! a királynak is meg kell legyen a maga mulatsága. Milyen jószágosan, milyen igazán embe-rileg bánt Frigyes Vilmos az ő „kék fickókival.” Ha háború volt, „fickói” szépen honn-maradtak. Ezer emberrel több vagy kevesebb marad a csatatéren, az persze számításba nem jöhetett; ha azonban a golyó egyet ezen szép, hosszú fickókból eltálat, az valóban elviselhetetlen fájdalomt okozott neki.

A király sirt, ha egy az ő „kék fickói-ból” a más világba költözött; különben nem tudott a könnyekről. Egyszer egy héten három halt meg és a király három napig sirt. Ha ez tovább így megy, a kedvencz se-reg kipusztul s a mulatságnak vége lesz. Az egyetlen óriási gránátos zászlóaljának azonban századokra fent kell maradnia a világ bámulá-sára és a többi „Isten kegyelméből” nek bszuságára.

A király busongásba esett. Nem evett és nem ivott semmit, beteg volt. Oh a kedves kék gyermekek sorsa nagyon is szívén fektült!

Midőn — csodák csodája — terem-ményei egyikének ötlete megáltoztatta a

ségesnek szigorúan korlátozni a bizottságok hatáskörét.

Ebből származnak az egyenetlenségek a berekesztés határidejére nézve. — Pulszky beszédét a baloldal izgatott zajongással fogadta s rá Tisza Kálmán idegesen s szenvedélyesen válaszolt. A többség azonban Pulszky felfogása felé hajlott s a kérényvi bizottság javaslatát fogadta el, Békésmegye kérényvét következményeivel együtt eljeltette.

A kérényvek tárgyalása után a fővárosban ezután építendő házak adómentességéről szóló javaslat került vita alá, melyben Lónyai Menyhért gróf is részt vett egy rövid beszéddel, védvén a vidéki nagyobb városok érdekeit. A törvényjavaslat változatlanul elfogadtatott.

A főrendiház is tartott tartott ülést s egy pár külföldi állammal kötött szeeződést hagyott jóvá. Vita csakis a nyilvános betegápolási költségekről szóló törvényjavaslat fölött folyt, de azért a javaslat változatlanul elfogadtatott.

— A lapok közlik már hosszú sorát azon képviselőknek, kik a budgétavita előzetesen felíraták magukat. Az ellenzék részéről fel volt már írva 23, a jobboldal részéről 17, el-nök e listát megsemmisíté, és mindazokat, kik a budgétavita részt akarnak venni, utasítá, hogy a szerdai ülésben jelentkezzenek, és akkor irassák fel magukat.

BELFÖLD.

Barátság, 1875. jan. 22.

(Olvasó-egylet. Táncevigalom. Vidéki színészet.

Tűzvész.)

Tisztelt szerkesztő ur!

Örömmel kívánom tudatni, hogy a baróthi „Olvasó-egylet” tisztújítása — mely jelen hó 6-án nagy érdeklődéssel és annál nagyobb rendben folyt le, — általános megelégedéssel találkozott minden rendes és pártoló tagnál. Elnök lett a közbecsülésben megőszült széki orvos Sükösd Sándor; alelnök Benkó József titkár Moritz Lajos; pénztárnok Debiszki Mihály; gazda Simonffy Sámuel; könyvtárnok Bartha Károly. Bizottmányi tagokká választat-tak: Gáspár Antal, Csizsér Albert, Greguss János (köszönbánya mértök), Vincze István, Gergely Ferencz, Winkler András; tiszteletbe-li bizottmányi tagokká Benedek Sándor, Bedő József és Egyed Ferencz urak.

E tisztújításon pár nappal a bizottmány ülést tartván elhatározta, hogy olvasó-egyletünk javára február hó 7-én a városház nagy termé-

— Felség — szólt ez — sokan a fickók közül még nőtlenek. Ha e fickók szintén olyan hosszú és csontos lányokat vesznek nőül, mint a milyenek ög mak, úgy gyerekeik mint leendő Goliathok jönnek a világra és egykor a legkitűnőbb gardisták telnek ki belőlük.

A király. ismét jobban érezte magát, evett és ivott annak rendje szerint s talán örömben még azon felül is. A szerencsés te-remténye ölelést, forró csókot, rendjelt s a mi mindezeknél jobb — pénz is kapott jutalmul.

Hollá! Hurrá, a vadászat kezdődik. A vadászat „a megtermett és csontos lányokra!” A ki egy jó vadat kerit, érdemelt kap. Az ám, így és hasonló módon egész napjainkig is érdemelt „gróf” „háro” czimeket lehetett szerezni s ez olcsó dicsőséggel póffeszkedik némely „őseihez jól jellem.” Minden esk és fortély meg van engedve, minden eszköz szent. Finis sanctificat media. A cél szentesíti az eszközöket. Hogy a lánynak kedvese van — az mindegy és hogy a gránátos szívét már másnak ígerte, másnak adta — az már épen nem jöhetett számításba. Semmi engedetlen-ség! A poroszló a korbáccsal a háttérben állott és a vesszőzötetés hamarabb elérhető volt a mennyországnál.

Mindnyáján tevékeny részt vesznek e vadászban; még a királyt sem véve ki. Mekkorá öröme volt Berg Elz miatt! Mialatt tovább lovagolt, mindig csak reá gondolt, őt látta a mint Willerttel a főparancsnok és tábori pap előtt állanak, kéz a kézben, szem a szemben.

A tábori pap és főparancsnok — alá-rendelt katonák és így gépek, eszközök. Nejük és gyermekeik voltak és a „legfelsőbb parancs” ellépni legkisebb ellenszégűllettel állásukat, talán elvetéket tettek volna kezükben.

ben zárt körű tánczvigalmat rendezend s elhatározottat egyszersmind az is, hogy bá-nyául Csizsér Albortnó urnó kéressék fel, de hogy felkérte-e és a kérdésnek engedend-e, arról e sorok írása perczében még nincs tudomásom; azonban a vigalom megtartása után erről, valamint az eredményről is becses engedel-mével a t. szerkesztő urat értesíteni fogom.*) Bálenökké Benkó József, alelnökké pedig Csizsér Antal urak lettek megválasztva s reméljük, hogy eddigelő is tanusított ügybuzgóságukat kívánt siker követendi.

Pár nap óta Tordai Grim János és Kovács Jenő vezetésük alatt egy nem nagy számú szintársulat mulattatja városunk és vidékünk közönséget; előadásai számunk csekélységéhez képest meglehetősen sikerültek s a hazai mű-vezetést pártoló közönség sem idegen az előda-dások látogatása iránt. Ajánljuk a vidéki in-telligentia pártolásába a nemzet e napszámait!

Végül tudatom a t. szerkesztő ural, hogy városunkban a megelőző éjszaka tüzest történt egy szegény gazdának csúre és összes takar-mánya a pusztító lángok martalékaúl esett, biztosítási ideje Szt.-Mihály napkor telt ki s a biztosítást megújítását elhanyagolván szenvedett kára egyedül ötet sujtja. A tűz szándéko-san élesztett, de a tettes még nem volt fel-fedezhető.

Véczervári.

Fogarás, 1875. jan. 21.

(Főispáni kinevezés.)

Ez évi jan. hó 18-ka örmünnepe vala Fogarás városának, e napon tartott város közön-ségi ülésben olvastatván föl belügyminiszter ö excellentája leirata, melyben értesít, hogy ki-rály ö felsége Fogarás város főispánjává Boér Kálmán vidéki főkapitány urat méltóztatott legkegyelmesebben kinevezni. Várva várt ünnepe volt e nap városunknak pártkülönbség nélkül, mert Boér Kálmán ö méltóságának két évi jól ismert lovagias egyénisége, mely igazságérze-te, pártatlan erélye, tapintatos, körültekintő el-járása, teljes megbízhatósága, részrehajlást nem ismerő készlet-leletisége, biztos zálogaúl szolgál annak, hogy az egykori öszintés és bizalom valahára visszatérő városunk polgárai keblébe és mindenek fölött e nagyfontosságú po-sitio számára feljuttatják a cselekvés teréről visszahuzódott értelmiség önzetlen munkaköde és ereje, mit az itteni szerencsétlen társadalmi és kuszált politikai viszonyok ez ideig megzsi-basztva tartának. Ennek biztos hitében — ál-talános lelkesedés között — az új főispán tisz-

*) Szivesen vesszük.

Szerk.

Épen azért a tábori pap is, mihelyt az ezredes utána küldött, sietett engedelmesskedni és ornatust magára öltvén, az ezredeshez ment. Midőn azonban a menyasszonyt megpillantotta, megállott, mintha leszögezték volna és dadogva szólt: „Főparancsnok ur . . . hát ez . . . ez.”

— Ez özevgy Henszlerné asszonyaság és egy-szersmind menyasszony. Itt a „legfe.sőbb pa-rancs.” olvassa ön.

Henszlerné meghajotta magát. A tábo-ri pap a levélkét olvasta és a szegény gráná-tosra gondolt, felszajított és így szólt:

— Minden rendben van és én kész va-gyok a „legfelsőbb parancs” teljesítésére.

— Willert gránátos kint várakozik — szólt most Fülp az ajtót felnyitva.

— Lépjön be! — parancsolá az ezredes. Katonai tartásban állva maradt az ajtón be-lépve a gránátos — kit tölgyfához méltán ha-sonlíthatunk. Egészen vidámnak nézett ki, ha-bár — miután csaknem egy év óta Potsdam-ban szolgált — már sejtette, hogy a főpa-rancsnok őt és a tábori papot miért hivatta egyszerre. Már ilyes valami a parancsnokság-hoz tett utjában megfordult agyában. „Had-és diszgyakorlatok egész napon át, az örségnél ritkán vagy. A többiekkel inni és énekelni nem igen szereted és a mily gyakran időzöl magányos szobácskádban, mindig unatkozol.

Persze, hogy hát másképp állana a dolog, ha egy szeretőd volna; de csak egyet még te nem szerettél és az a sok többi bizony sokfélő is van; a távolból érzélegni pedig nem kato-nás dolog. Azért minden unalom meg fog szünni, ha királyom menyekésként szerzett nekem. Hogy ifjat és szépet kerestél ki nekem, az oly bizonyos, mint az „Ámen” a templom-ban, mert saját érdeke is azt kívánja.”

(Folyt. köv.)

teleterre fátylós-menet és bankett indítványoztatott. Mit az új főispán tudvalevő szerénysége el nem fogadott, úgy nyilatkozván, miként ő — egyenesen lelkénél fogva nem barátja — míg rá meg nem szolgát, semmiféle tömjén-füstnek; ha befolyhat kisbaltat hatáskörében a város állandó nyugalmának, jólétének, fővárosának megállapítása s ekként utólagosan kiérdemelheti a közönség elismerését: az leendő számára legutóbbi fátylós-fény, el nem fonyadó babér, híven őrzött ereklye. A h. polgármester ur által tolmácsolat és ő magyaros nyilatkozaton megnyugodván, a városi közönség szűnni nem akaró éljenzései között vétetett jegyzőkönyvre, miként Fogaras városa meleg ragaszkodással és határtalan bizalommal néz új főispánja működése elé s a tisztelet nyilvánításnak mikéntjét ezuttal függőben tartja. Mi pedig az alkalommal sem hallgathatjuk el halánk ismételt kifejezését a korona tanácsosa iránt; mert hisszük — és e hitünkben nem csalódhatunk — hogy az új főispán Boér Kálmán ő méltósága Fogarasvidéke zülalt ügyeinek rendbe hozása körül szerzett érdemkoszoruját, a városnak dolgai ellenőrzésének újabbal fogja szaporítani.

Ugylegyen.

Magyar lapok szemléje.

A „Pesti Napló” a budget megállapítását parlamentáris pártkérdésnek nem tekinti. Igen az appropriatit s a deficitnek így vagy amúgy leendő fedezését. Csak is ezt és csakis a budgetviták végén. E vitát minden cabinetnek meg kell állani, az állam szervezet erős kritikáját minden körülmények között meg kell hallani. Ettől csak az esetre volna pillanatnyilag menekvés, ha a mostani képviselőház általában képtelen volna a folyó év állami költségvetését megállapítani. Ezt mi fel se tesszük.

A „Hon” nem nevezi egyébként, mint circulus vitiosusnak együttvéve azon különböző álláspontokat, melyeket a kormány és pártok elfoglalnak, hazánk állami háztartásának egysúlyba hozása kérdésében: egyfelől a közös ügyekből folyó terhekkel és másfelől a belreformok idejével szükséges és várható eredményeivel szemben. Mert e kormány, a jobboldal, és az ellenzék különböző árnyalatai, oly különböző okozati és eredményi kapcsolatba hozták ezeket, hogy a mit az egyik oknak nevez, azt a másik eredménynek tekinti, a mit az kiindulási pontnak néz, ez céljának nézi azt. Épen így az eszközök tekintetében: a mit az egyik előzménynek néz, azt a másik következménynek tekinti, melyet más előzménynek kell megelőznie.

A „M. Ujság” a Duna jobb és balpartján tervezett vasutonalakat ajánlja a kényvnyi bizottság figyelmébe, s úgy találja, hogy a vonal a Duna balpartján építessék, nemcsak Magyarországra, hanem Szerbországra érdeke is nélkülözhetetlenül teszi. A Duna jobbpartján tervezett vonal a Konstantinápolyból jövő forgalmat Novi felé tereli. Ha Bosnyákországon át a Novi felé vezető út ki lesz építve, akkor ama forgalom mellőzi Belgrádot, mellőzi egész Szerbországot. Ajánlja, hogy a magyar kormány ne engedje mellék-utakra tereltetni Bécs kedvéért a legjelentékenyebb jövőjű nemzetközi forgalom vonalát.

A „Jelenkor” a kelet felé beborult láthatart lassan-lassan tisztulni látja. A legutolsó hírek legalább reményt látszanak nyújtani arra, hogy a sötét fellegek el fognak vonulni szerencsésen, a nélkül, hogy a villám Montenegró rozzant vitilóiból besujtana. S ha valóban így lesz, mint reményli, teljes elismeréssel bevallja, hogy a békés megoldás érdeme első sorban diplomaciánkat illeti, melynek keze a mesterségesen mindenképp összebonyolított szándékolt ügyben leghatározottabban működött, s működik jelenleg is. Nem ringatja magát azonban édes álomban, s elismeri, hogy még mindig jöhet közbe valami nem várt fordulat, mely egész más irányt adhat az ügynek. Még mindig fenforog a háború eshetősége, s ha bekövetkeznék, elvárja kormányunktól, hogy rábízva a két viszálykodó félre ügyök rendbehozatalát karddal, ha szép szerével nem tudták, s a szigorú örködés és felvigyázat határan túl menni nem fog, nem ismervén más feladatot, mint határunkat gondosan körülscócolni, s belül a netán veszélyeseknek mutatkozó sympathákat ellenőrizni.

Az „Ellenőr” rendezni akarja végre valahára Montenegró és a Porta egymáshoz való viszonyát, diplomáciai uton, a nagyhatalmak congressusán, vagy más alkalmas szerrel. Ha külügyi politikánk helyes nyomon járt s a nagyhatalmakkal való egyetértésünk igazán olyan, a minőnek mutatkozik: az elintézés ezen módja nagy akadályokba nem ütközhetik. Ehhez nem kell „P. N.” által ajánlott „fokozott véderő”, de igen fokozott óvatosság és észélyesség.

A „M. Politika” úgy találja, hogy egész Horvátországban és Slavonországban most nincs elem, melyre a magyar bizton számíthatna; régi barátjait feloldozta és magától eloldozta, az újakat nem nyerte meg, azon inté-

ményre pedig, melyet a magyar kormány Horvátországban teremtett, melyet drága pénzen kitart és fegyverrel is ellátja — érti a honvédséget, nem számítanak, mert tisztjeinek legnagyobb része a nationalisták iskolájából kerülve, azoknak hí bájtsárai, élesztve a legénység közt is magyargyűlöletet: s ha ehhez még hozzáteszi, hogy a magyarok is saját köbükben a horvát ministeriumot, napról napra csonkítják és tehetetlenné teszik; akkor világos, hogy ha más módokról nem gondoskodnak s az új organisatiót is úgy engedik keresztül vinni, mint ezt a horvát kormány: férfiak kívánják és a választási novellát sancionáltatni engedik: Horvátország Magyarországra nézve elveszett, mert válságos időben Horvátországban a magyar kormány nem lesz a situatio ura.

Két röpirat az erdélyi ev. ref. theologiium seminarioium érdekében.

Közelebb két röpiratot vettem Enyedről és Kolozsvárról, melyeknek megküldését nyilvánosan is megköszönni el nem mulaszthatom. Az enyedi röpirat címe: „A nagy-enyedi ev. ref. Bethlen-főtanoda előjáróságának Véleménye theologicum seminarioiumának Kolozsvárra való áttételét javasoló indítványra. Aláírták gr. Mikó Imre főgondnok és Székely Ferenc jegyző.” Az olyan nyomtatványt, mely alatt gr. Mikó Imrének az erdélyi ev. ref. főiskolák maecénásának, az erdélyi muzeum halhatatlan nevű alapítójának, a magyar nemzeti nyelv és irodalom kitünő sérfiának nevét pillantjuk meg; lehetetlen olvasatlan fölretennünk. Ezért és azon kegyeletnél fogva, melylyel mint Erdélyi ref. tanoda neveltje, protestans vallásunk és nemzetiségünk iránt viseltetem: siettem e röpirat tartalmával megismerkedni. Miről van szó ezen röpiratban? Röviden elmondom.

Mult 1873. évi, Kolozsvárot tartott egyházkerületi gyűlésben, hét ismert nevű ref. hazafi élükön id. gr. Bethlen Jánossal azt indítványozták, hogy a nagy-enyedi theol. seminarioium tétessék át Kolozsvárra s a nagy-enyedi főtanoda előjárósága ezen indítvány elvi és gyakorlati oldalára mondja ki ebben a röpiratban véleményét a következő négy pontban: 1) Az indítványozott áthelyezésbe beleegyezünk jogi szempontból nem szabad? 2) Az áthelyezésre semmi, egyházunk érdekében fekvő ok és azzal egybekötve semmi egyházi érdek sincs. 3. Ellenkezőleg az áthelyezés egész egyházunkra s annak különösen egy jelentékeny részére nézve nemzeti és felekezeti szempontból káros, sőt veszélyes. 4. Az áthelyezésre csaknem legyőzhetetlen külső akadályokkal és költségekkel járna. Ezen pontok indokolta is vannak, melyeknek részletezésébe nem bocsátkozhatom egy rövid hirlapi cikkben. Elég az, hogy a nagy-enyedi főtanoda előjárósága nem egyeztetik abba bele, hogy a theol. seminarioium áttételével a főtanoda fejei létessék s hogy a tanári testületben sincsenek olyan személyes viszonyok, melyek aggodalomra indokot szolgáltatathatnának. Az édesanya aggodik felnőtt fiáért s nem óhajja, hogy kebeléről leszakítsák, mert kitudja, hogy mi sors várakozik reá az élet hullámmó tengerén és ez az anyai aggodalom természetesen még akkor is, ha tudja, hogy távozó fiára boldogabb sors várakozik. De kicsoda tudná meggyőzni az édesanyát, hogy fia, másutt még boldogabb is lehet s hogy nem fejt kíváncsi akkor, midőn csak felnőtt fiát akarják boldogabb állapotba helyezni? S ezek után áttekintünk a másik röpirat ismeretetésére, hol ezzel még úgy is találkozni fogunk. A másik röpirat címe: „A kolozsvári ev. ref. egyházkerületi papnöveldeje ügyében. Aláírták Szász Gerő ref. esperes és Szász Domokos ref. egyházm. jegyző. Ezen emlékiratnak szintén az a feladata, hogy mondjon a kolozsvári egyházkerület nevében nyílt, őszinte véleményt az erd. ref. papnövelde felől. Tömött 59 lapra terjedő nyomtatvány s méltó a szerzők irodalmilag ismert nevéhez s nevezetes történelmi momentum az erdélyi ev. ref. egyház iradalmában. Azonban lássuk lehető röviden az emlékirat tartalmát. A szerzők mindenképp sietnek „azon meggyőződésüket kifejezni, hogy anyaszentegyházunk életében régóta nem került felszínre ennél nagyobb fontosságú kérdés” s ebben teljesen igazuk is van. Kijelentik, hogy nem céljuk, a kellőhatárokon már is tulcsapongott polemikus csatározások számát egygel szaporítani s ehhez mindvégig hívek is maradnak és neveikhez illő nemes fegyverekkel harcolnak. Kijelentik, hogy ők sem csatlakoznak azokhoz a kik ez indítványt változtatlan elfogadását javallják, hanem igyekezni fognak oly magaslatra emelkedni, melyen az éles ellentétek kibékíthetők és a pártok izgalmai eléríthetők; igyekezni fognak a kérdést oly világításba helyezni, hogy annak fényével mindazok, a kiket anyaszentegyházunk fennállása s virágzása érdekel, átláthassák, hogy anyaszentegyházunk egyetemének közérdekeiben mit kell

tennünk, hogy erdélyrészi protestans papságunknak, mint vallásunk és nemzetiségünk egyik őrének, jövődjét biztosítsuk. S valóban szerzők ezen kiadást anyaszentegyházunk történetének, szokásos jogának és írott törvényeinek, a külföldi és hazai példának, lelkészképzésünk jelenállásának s papságunk jövődjét követelményeinek szempontjából oly meggyőzőleg derítik napvilágra, hogy ezért anyaszentegyházunk elismerésére számíthatnak s őszintén kimondjuk, hogy nagy szolgálatot tettek ezen emlékirattal anyaszentegyházunknak. Nem cédlom idézetekkel tölteni a részemre kijelölt kevés hirlapi tért, csak azt akarom kiemelni, mint igen figyelemre méltót, hogy az emlékirat szerzői nem egyszerűen a nagy-enyedi theol. seminarioium akarják Kolozsvárra látni, hanem azt óhajtják, hogy anyaszentegyházunk egyeteme, saját központi erejének összes főtanodáinak anyagi s részben szellemi közreműködésével szervezen és tartson fenn egy oly prot. seminarioiumot, mely céljának teljesen megfeleljen.

Ezek után elmondják ezen intézet belső szervezésére vonatkozó nézeteket, kijelölik annak tantárgyait. Egy ily szervezetű intézetnek szerzők nézete szerint, jelen körülmények között nem lehet más székhelye mint Kolozsvár s ezen állításuk bebizonyítására előadják érveiket kijelölik a theológusok segélyezésére a kutforrásokat s ezen figyelemreméltó szavakkal fejezik be ezen szakaszt: „Első tekintetre a kivétel nehézségű látszó; de ne feledjük, hogy minden nagyobb szabású munka akadályokba ütköz s diadalra csakis az erők nagyobb mérvű egyesítése által jutható.

Áldozni kell a részeknek, hogy megismosuljon az egész. Minden mellékes s magában véve bármennyire is jogosult érdeknek, még a kegyelet legszentebb érzelmeinek is el kell némulnia ott, hol a legnagyobb rendű közérdek sürgeti a követelése hangzik. Ez idő szerint anyaszentegyházunknak nincs egyetlen egy magasabb rendű közérdeke sem, mint melyreható intézkedések által papságunk ügyét anyagi és szellemi tekintetben egyesült erővel felkarolni, a mit ha tovább is halogatunk, ne csudálkozunk, ha szétszülrik a nyáj, és desoláltak lesznek a hajdani virágzó egyházak, mert nem lesz pástörök, ha őseink zengzengő nyelve helyett, idegen szó hangzik azoknak ajkairól, kik a mi hivatásunk. Vallásunk és nemzetiségünk őrei és fenntartói első orban a mi papjaink!

Az emlékirat többi részét alig pár lapot az enyedi röpiratra adott hígadt ezafolat foglalja el, a mely az aggodalmakat igyekszik eloszlatni s ezek után ismét a figyelemre méltó megjegyzést olvasuk: „Nem kötelelünk magunknak csalhatatlanságot semmi tekintetben, jól tudjuk, hogy az általunk felhozott egyes tételek ellen érvelni lehet bármennyit: de az emlékiratnak azon alapeszméje, mely szerint a papság anyagi s szellemi jólléte anyaszentegyházunk egyetemének legnagyobb fontosságú közérdeke s annak előmozdítása végett az erők összpontosítása elkerülhetetlenül szükséges, ha anyaszentegyházunk fennállását, jövődjét biztosítani akarjuk: alig ha kifogásolható. El lehet az alap-esszme érvényesítését odánni s ideig óráig mellékes és másodrangú tekinteteket győzelemre juttatni, le is lehet szavazni: de meggyőződésünk egész erejével állítjuk, hogy az esszme akkor sem fog meghalni, legfőlebb alunni, hogy ujaberőveléltre kelvén, virjja harcát egész a győzedelemig.

E remény batorit minket — így fejezik be e nagy becsű emlékiratot, — hogy alázatos véleményünket s illetőleg kettős indítványunkat e kérdésben körvonalozzuk.

Egyik indítványunk következő:

Tekintettel arra, hogy anyaszentegyházunk az országos törvények és a kegyes alapítók célzatainak korlátai között eddig is gyakorolt az azon jogot, mely szerint az oktatás és nevelésügy érdekében belátása szerint intézkedett; ebből kifolyólag,

tekintettel arra, hogy anyaszentegyházunk már 1847-ben a theológiai tanszékek és a theológusok javára tett alapítványok összpontosítását elvileg megállapította;

tekintettel arra, hogy papságunknak, mint nemzetiségünk s vallásunk hivatott őrének — a jelenkor követelményeivel összhangzó — szellemi kiképzettségét nem egyik, vagy másik főtanodának külön, — hanem anyaszentegyházunk egyeteme közös feladatának és kötelességének tartja;

tekintettel arra, hogy Kolozsvár városa ez idő szerint az erdélyi részeken nem csak a magyar nemzeti tudományosságának és társadalmi műveltségnek központja, hanem egyszerűen egyik hazai egyetemünk székhelye, s így alkalmas nyit arra, hogy leendő papságunk — az anyaszentegyházunk minden megterhelhetése nélkül — elsajátíthassa mind az ismereteket, melyekre, a szorosabb értelemben vett theol. tudományokon kívül, szüksége van;

tekintettel arra, hogy Kolozsvár egyszerűen egész anyaszentegyházunk törvényhozási központja s mint ilyen, egyszerűen szükségképpen a püspökség székhelye, már pedig felekezeti érdekei multhatatlanul megkövetelik, hogy a lelkész-képzés a püspökség közvetlen és folytonos szellemi felügyelete és közreműködése mellett menjen végbe:

mondja ki a t. egyház-kerületi közgyűlés, hogy saját központi erejének, valamint az egyes főtanodák és egyházmegyék közreműködésének igénybevételével, föllálít és föntart Kolozsvárra egy egyház-kerületi jelleggel bíró prot. papnövelde, a tanszabadság elvének alapján.

E végett, saját kebeléből küldjön ki egy vegyes bizottságot, oda utasítván azt, hogy:

1-ször, tegyen javaslatot az iránt, hogy e célra az anyaszentegyház központi erejét minő módon és mértékben lehetne fölhasználni;

2-or, vegye számba az egyes főtanodák vagyoni állapotát, különös tekintettel arra, hogy minő alapítványok vannak azoknál theol. tanszékekre s illetőleg a theológusok segédelmzésére s tegyen javaslatot azoknak összpontosítása s illetőleg azon arány megállapítása tárgyában, melyben az egyes főtanodák az egyház-kerület papnöveldeje föntartásához járulhatnak;

3-or, tegyen javaslatot az iránt is, hogy az egyes egyház-megyék mennyiben működhetnek közre;

4-er, ez előzetes munkálatok alapján dolgozza ki részletes tervét az intézet szervezésének egy szellemi, mint anyagi tekintetben s javaslatát terjessze be az állandó igazgató tanácsához, hogy az ennek nyomán, jelentését megtehesse.

Másik indítványunk következő:

tekintettel arra, hogy leendő papságunk szellemi tekintetben bármennyire legyen is kiképezve, küldetése teljesíthetőségének szükségképpen alapföltétele anyagi helyzetének jobbítása; tekintettel arra, hogy e végett központi törvényhozási intézkedések elodázhatatlan szükségessége forog föl, mintán ez ügy nemzetiségünk s vallásunk biztosításával a legszorosabb kapcsolatban áll;

utasítsa a t. egyház-kerületi közgyűlés az állandó igazgató tanácsot, hogy a lelkész-fizetések minimumának megállapítása tárgyában, az egyházmegyék kihallgatásával, részletes javaslatát terjessze elő.

Megismertettem e lapok t. c. olvasójával lehető rövidre vonva a két röpiratot. Nem lehet mivel ev. ref. hitű ember az erdélyi hazarészben, a kit az ezekben megpendített ügy legközelebb ne érdekelne; hogy melyik leendő győzelem, az még a jövő titka, de hogy a Gr. Bethlen János és társai indítványa alapján nagy és nevezetes események fognak erdélyrészi prot. magyar Sionunkban történni, ezt a komolyan gondolkodó el fogja ősmerni. Nekem egyetlen óhajom, hogy a megindított eszmemozgalom szorítson háttérbe minden mellékes és egyéni érdeket s érvünk új időket, melyekben anyaszentegyházunkban a hitekölcsei élet megújodjon és édes nemzeti nyelvünk felvirágozzék.

M.-Sziget, 1875. jan. 15.

Kóós Ferenc,

áll. kép. igazgató

A podgorizzai ügy.

A podgorizzai ügy végleges békés elintézéséről a következők újabb hírek érkeztek: Berlinből, január 22-ről jelentik: A nagyhatalmak képviselői pártolták a montenegrói fejedelem azon javaslatát, hogy a porta delegáltakat küldjön Cetinijébe, kik a török katonák gyilkosságainak elítélésénél jelen legyenek. Oroszország s Ausztria-Magyarország kijelentették a montenegrói fejedelemnek, hogy Montenegró, ha a háborút a porta ellen megkezdí, saját veszélyére fog eljánni. — Konstantinápolyból pedig jan. 21-ről a következőket távirják a „N. Fr. Pr.”-nek: A nagyvezir által elfogadott közvetítő indítvány a következőket tartalmazza: A scutari törvényszék mintájára összeállított vegyes bizottság teljesíti a vizsgálatot a montenegróiak ellenében egy montenegrói határhelységben. A török tanuk e bizottság delegáltjai által egy török határhelységben hallgattatnak ki. A montenegróiak ellen hozott ítéletek Montenegróban hajtathatnak végre. Azt várják, hogy a montenegrói fejedelem, ki — ide érkezett hírek szerint — a cetinjei skupszinában minden eldöntést visszatartani igyekezett, ez ajánlatot elfogadja.

Tudjuk, hogy ez már megtörtént s így a dolog befejeztetett.

Ezen legújabb tudósítások illusztrációjaul közöljük a bécsi Presse következő adatait: A Szávan tuli szláv népek kedélyének lecsön-desítéséhez jelentékenyen hozzájárult azon igen tekintélyes haderő is, melylyel a török kormány Boszniában és Bulgáriában rendelkezik. A második török hadtest, melynek parancsnoksága Sumlában székelt, 30,000 emberből áll: Boszniában van továbbá a harmadik hadtest is, melynek parancsnoksága Monastirban székelt s mely 10 gyalogezredből, 8 határőr-

zászlóaljából, 4 lovas ezredből, 1 utász-századból áll, 15 üteg ágyúval (minden üteg n 6 ágyú), összesen 40,000 ember 90 ágyúval. Ezekhez jó mozgósítás esetében még 6 tartalékezed 15,000 emberrel, — oly haderő, mely egyelőre bármennyű támadást visszaverhet.

Kérelem.

tiszt. Szász Domokos urhoz.

Köszönettel vettem t. urnak azon emlékiratát, melyről a „Kelet” 1-ső számban is említés történt s melyre sziveskedett ajágyezni, hogy „figyelembe ajánlja.”

Megtisztelve és fölvitva érzem magamat, hogy az emlékiratnak, főleg tanügyi részére, észrevételeimet, nyilvánosság előtt elmondjam. Mig azonban ezt tehetném, tettelem kérem a t. urat, mint szerzőt, hogy a tervezett „egyházkerületi papnövelde” új tárgyzásából (lásd 48. lap) kimaradt ötöndet is, kiegészítésül, valamelyik hirlapbanadj közre. Csak ha mindenik tantárgy mellé a tervező által gondolt előadási óraszám illesztve: tudom az emlékiratnak ezen igen fontos, körtő részét kellően méltatni.

Kolozsvárt, 1875 jan. 24.

Szabó Sámuel,
tanár.

Vajda-Hunyad és társvárosok listája méltóságos Török Dániel urnak!

Nagy Enyeden.

Érzékeny fájdalommal vette városunk közönsége méltóságodnak 1874-évi december 31-én 265. szám alatt, — Ő császári és apostoli királyi felségének mult évi december 2-én kelt legfelsőbb határozványában főispáni alsáról lett felmentése következtében, — várunk közönségéhez intézett bucsu leiratát.

Méltóságod három és fél év alatt törvényhatóságunk közigazgatása élén állván, hűfias érzelmekkel közönségünk érdekeit fámorgatni s előmozdítani, s annak közügyeit hű, böl és tapintatos eljárással vezetni méltóztatott.

Ennek elismerésül városi közönségünk legkedvesebb kötelességének tartja Méltóságodnak forró hálát nyilvánítani, s Méltóságod ánti tántoríthatlan ragaszkodásának és hű zelmek kifejezését adni.

De a midőn városunk közönsége telesen meg van győződve róla, hogy Méltóságod lismert tállamférfiai bölcsességénél fogva, etán is édes hazánk államügyei vezetésében áltó és befolyásos állást foglaland el, hazafias hely tisztelettel kéri Méltóságodat, hogy városukat jövőben is elismert bölcs párt fogásába i teg tartani sziveskedjék.

Kelt Vajda-Hunyad város közönségnek 1875-ik évi január hó 11-én tartott közgyűlésből.

Danila György,

polgármester.

Bikfalvi Bénéjám

főjegyző.

Apró puskatú.

K. Papp Miklós ur tanácsosnak válmagára nézve multkori puskatújuk elől bá elmenőzkedésének fedezete alatt meghátrál és egyszerűen napirendre térni. Ha Papp Miklós ur tudta, hogy ily ingatag lábra állítottá főrasságát, ne cselekedett volna olyat, minő érzetes ember ismervé Papp urat, csakama cikkel valószálozhatott. Nem tudjuk, mit napának párthívei e retirádrá, annyit azonban arznai fognak ők is, hogy ennél még a is ügyesebben vált meg a szőlőtől.

Papp Miklós abban keres magának védelmet, hogy a „Kelet” munkatársait varmekhad-nak kereszteli. Mi azt hisszük, hogy gyermekhadnak csak dicsőségére válnak, ha a „Kelet”-et egy szerkesztetné, 137 a „M. Polgár”, mint a jelen esetben, egész kívüli állapotba hozza; ez uttal azonban mily kénytelenek vagyunk lemondani e dicségről, mivel a szerkesztőség és külmunkatársai személyzetében az újdonsáson kívül miniké választó-polgári jog illet meg s a szerkesztés imént említett munkatársán kívül egy sis, ki a 33 évet meg ne haladta volna; már edig csak rendes munkatársaink valóban lyak, had-at képeznek, mely négy szerkesztő-jelű felű a „M. Polgár” hadát.

Papp Miklós, az idők ura, ki oly erőtreméltó egygyűrséggel osztogat vénség és fiataliságot, azt a gyönyörűséget sem taghatja meg magától, hogy Gr. Bethlen János a „Baloldal”-al együtt második gyermekor elő embernek ne nevezze. Biztosíthatjuk róla földöntuli hatalommal felrubázott agurt, 95 száz év múlva sem nőheti ki magát olyarjor

mekkő, csak egy huszad részével dicseked-
zon hazafiás érdemeknek, melyekkel a
hetek
jek számos híve s köztük gr. Bethlen
János is dicsekedhetik.

*
Ngy szálla lehet Papp Miklós szemé-
ben a „Kelet,” mert már majdnem annyira van,
hogy ma indíton deákpartit lapot velünk szem-
ben. A hirt legalább már megkésztette hozzá.
E szeri: a mult vasárnap mult egy hete ér-
tekezlet tartatott, melyben a „többek közt
szóba ött” egy új deákpartit lap alapítása.
E lap érkeztetéséé pedig maga a M. P. (hor-
rendum ép a Kelet „csecesmőh adából”
adler ház urát, a P. Napló és lapunk jelen-
legi t. munkatársát candidálja. Megjegyzendő,
hogy a Polgár ez újdonságot úgy „adta a mint
kapta.” E hír előtt pedig a nyilas (a szerkesz-
tő jegy meg tudná mondani, hogy honnan
kapta bizony trompfuak és ámitásnak kapha-
tott voia jobbat.

*
Egyen csak e hír kapcsánban Papp Mik-
yán úr rend megának, hogy szerinte a Deák-
part isugy látszik jóllakott már a „Kelet”
bölcsességével s kezdik átlátni, hogy az egye-
temi a dról nem lehet politikai lapot szer-
keszteni. Mit gondol Papp úr, az olyan bölcses-
séggel lehet-e, mely e pálokat csak hírből is-
meri? Ia azt hiszi, legalább emaga érdeké-
ben nemondja.

*
Bánffy Dezsó urnak „végtelenül ha-
nyag, étlén hangulata” (ipsissima verba) meg-
engedti végre, hogy a kiegyezési törvény sérté-
hetetlenségéről elveit fejtesse a „M. Polgár”-
ban. I fejtegetések azonban Papp M. ur fe-
jére yán szerencsétlenül ütöttek ki, hogy
kényten megjegyezni, miszerint késséggel
adott gyan a levelek helyet, de a báró ur
elvettem oszthatja. A báró ur ugyanis di-
csőre merészséggel bír kijelentésére an-
nak, gy „Az 1867-ik évi 12-dik tör-
vényzik a pragmatika sanctio korsz-
keridőszert, alkalmoszerű mód o-
sítás.” Köszönet csak ezen egy kifejezésé-
ért is, báró urnak, mert ez magában elég
arra, egy lapunk reputációját, jól értesülté-
gét éargyban teljesen megbízható tudósítónk
továb közreműködése nélkül is teljesen hely-
reállta. Nem e helyre illik bővebb tárgyalá-
sába eszkedni a báró ur által pengetett el-
vekre, de már itt kénytelenek vagyunk con-
statálni, hogy e levele folytán a báró ur a
közjo ellenzék táborából kilépett, saját szá-
vai srint; útja amazétól elvált s a „Kelet”
egy tszik még a báró urnál is jobban tudta,
hogy Belső-Szoinokmegyeében mik történnék,
midő ez eseményt constatálta. Való ugyan,
hogy báró urnak maig is kedve telik ben-
ne, a „Kelet” beccelésére az értelem helyett
a behesz ragaszkodva folyton azt hangoztatni,
hogy a kiegyezési törvény lejártának idején
nem esz egészen sértetlen, hogy továbbá
a jelenlegi rendszerrel szemben jövőre is el-
lenzék marad s így a „Kelet” valótlán-
ságothiresztelt ó róla. Az önévédelemnek tud-
juk l csán, hogy a nemes báró ur olyan
állítokat tulajdonit nekünk, melyekről sokat
emlegetett tudósításunkban szó sem volt. Azt
jgenn állítók, hogy e kiegyezési törvény a mig
fenná, vitatas alá nem jöhet s e nézetet a
báró r is, a mint czikkéből látszik, osztja; ha
pedig a törvény ideje lejárt, meglehet eltérnek
a miutaink is, mivel lényeges részeiben fen-
tartadónak, sőt a pragmatika sanctio alap-
ján bizonyos részben sérthetetlenek tekintjük,
e törnyet, de a báró ur említett leveléből azonban
még em vehetjük ki, ha az általunk is mó-
dosítottának vélt részeket nem eshetnek-e egybe.

Téved továbbá a báró úr, ha azt hiszi,
hogy „Kelet” nem képez bizonyos tekintet-
ben lenzék a jelenlegi többséggel szemben;
ellenezőleg mi azt hisszük, hogy minden igaz
deákpartinak kötelessége kárhoztatni az e több-
ségbe uralkodó fejtelenséget s közreműködni,
hogy jövőre egyöntetű, erős pártunk és általa
öröskormányunk legyen.

Papp Miklós urnak pedig ajánljuk, el-
méljük a b. Báffy Dezsó ur esete felett;
jó le, több kétsége vont tudósításunkra néz-
ve isbevélnia a nap nyugtát. Ime multkor
felszítására Veres Dénes ur is késik a vá-
laszsal s ha meg nem változtatja nyilatkoza-
sait, melyekről értesülve vagyunk, a várt vá-
lasz rökre elmarad. Tiszta László ur Tordán
lett, csillagának is várhatja ismételt felra-
gyaszt s ha az megtörténik, megengedjük,
hogy kétségbe vonja jól értesültségünket.

Addig pedig tanulja meg Papp Miklós,
hogy az erdélyi deákpart organumának ügyét a
nazaszent ügyének tekintjük, melyen senki ál-
tal m engedünk moskot ejteni. Erről kezes-
séget vállalunk akár életünkkel is.

A minapában, tudós papokból egybesereg-
lett gyűlésben, Pesten az ország szívében, azt
a lrdést vetették föl: hogy melyik mora-
litásbecesebb, melyik mutat magasabb pro-
át, az-e, melynek a vallás, vagy az, melynek

a filozofia a fundamentuma? A fiatal vallás-
reformerek a nagy többséggel azt állították:
hogy csak azon morálnak van igazi belértéke,
mely vallásos meggyőződésből veszi származá-
sát. Volt egy tisztas hang, mely azt hangsú-
lyozta, hogy a filozofiai meggyőződésen ala-
puló morál, bir akkorra, — ha nem több — bel-
becsével, mint a valláson alapuló. Ha mi ott
leszünk vala, azt kérdeztük volna a tudós gyű-
léstől: melyik aranydarab értékebb, az-e, mely-
et porohy, törmelékekből higany segélyével
oldottak fel, vagy az, melyet a cigány mo-
sott ki bozontos juhbőrön a Maros vagy Ara-
nyos iszapos homokjából? Mire a tudós gyű-
lés, kétségtelen azt felelte volna, hogy egyen-
értékűek, hiszen így is úgy is csak a arany az
arany. Már mi is azt állítjuk: hogy, vegye
bárhonnan származását: csak a morál a morál.

*
Ö. Olvasó-e kedves barátom uram, azt a
nagyoperátumot, melyet Pávai Vajna Elek ügy-
véd úr azon thema felett irt: hogy a Bethlen-
főtanoda nebántsd-virág, vagyis más szókkal,
hogy az erdélyi reformátusok egyetemének nem
áll jogában, papnőveldejét a Bethlen-főtanoda
mellől Kolozsvárra vagy bár hova átköltöztetni?
Én. Nem volt türelmem azt tüzetesen
keresztülvonni, mert tudja kedves barátom-
uram: hogy én a szellemi eledelek közt sem
szeretem a levest, kivált ha az minden zsi-
radék nélkül, oly hig lere van föleresztve. Csak
annyit jegyeztem meg felőle: hogy a tudós
ügyvéd ur koszosur költőnk Vörösmartyóból vett
poétai citátumokkal támogatja állítását.

Ö. Ebből is kitetszik: hogy védelmezni
megpróbált állítása nem positiv igazság:
hanem csak poétikai fictio.

*
A tenger vizeiben él egy állat: a tenta-
fereg, mely azon sajátágáról nevezetes: hogy
valami fekete nedvet ereszt ki magából, a mi
által annyira megfesti a vizet, hogy a belete-
kintő legelősebb szem sem láthat körülö egye-
bét s ötéts égnél. Egy illi tentaférget fogott
Jónás Marosvásárhelyről, beledobta a „Magyar
Polgár”-ba, hol akkora sötétséget támaszt ma-
ga körül, hogy voltaképen azt sem lehet tudni,
mit akar; csupán annyi vehető ki bizon a
kis tentaférgről: hogy nincs megelégedve a
„Kelet”-tel, a mire mi azonban ez ismeretes
oláh példaszóval vigasztaljuk magunkat: „mit
tudja a mokány, mire jó a sáfrány.”

*
Nagyon arrogáns frater lehet az a vá-
sárhelyi kis Vadász, hogy magát épen Á sz-
nak nevezi; ha szerényebb volna: két gradus-
sal alább szállana, s vásárhelyi Vad-Filkó-
nak hívatná magát.

A „KELET” magán-távirata.
Feladatott Buda Pesten jan. 25. 10. ó. 30 p. d. e.
Érkezett, jan. 25. 11. ó. — p. d. e.

A Deák-párt tegnap a budget
ügyében látogatott értekezletet
tartott, melyen számosan szölo-
tak. A párt a budgetet egyhan-
gulag általánosságban elfogad-
ta a részletes vita alapjául.

NAPI HIREK.
Kolozsvár, jan. 25. 1875.

— A száz éves, Bouillier ő felvoná-
sos színműve, magyar színpadon először, mult
szombaton jelent meg a kolozsvári deszkákon
Deák Farkas fordításában. Az új színmű bő-
ven el van látva mindazon előnyökkel, de a
hátrányokkal is, melyek az újabb francia szí-
műirodalom termékeinek jó és rossz oldalait
alkotják. Érdekesítő helyzetek, tipikus, köz-
be-közbe grotesk alakok, végzetes hanyatlás,
de a kellő időben közbelepett szerencsés vélet-
len, erőlködés, nemes jellemek, egy raffinizott
gazember, szíves kiállítás (melyben Beczkóy a
Museum-kert látképet szerencsésen utánzá) —
ime a recipe, melyből a szerző — bár némileg
„Alfonz ur”-ra emlékeztetve — nem jelenték-
telen tehetséggel állítá elő az életbölcsesség 100
éves férfának történetét, ki sok csapás által
megpróbált nagyszámú családja körében mind-
végig maga marad a legszilárdabb férnu s
mellette erős jellemű unokája, ki növére meg-
mentésére saját jóirét kész föláldozni. Az elő-
adás kitűnőnek vala mondható: a főbb szere-
pek mind jó kezekben voltak s színészeink tel-
jes sikerrel oldották meg feladataikat, így Szent-
györgyi, a száz éves, Némethi Irma és D.
Boér Emma, unokái, Szacsavay, a ház verseny-
társának fia, Krasznai, egy érdekes mellék-
alak, Mátrai, a kalandor, Földényi, az orvos;
és Vidor, a százéves fia, ki komoly tanulmányá-
val, értelmes játékával mindinkább méltóvá te-
szí magát elismerésünkre. A közönség Szent-
györgyit, Mátrait és Némethi Irmát tüntet-
te ki tapsaival s épen nem érdemtelenül.

— A jogászból a mult szombaton régi
jó hírehez méltóan sikerült. Elmondhatjuk, hogy
ez ivad legfényesebb, leglátogatottabb báinak
egyike volt. Az arisztokracia és középosztály
szép számmal voltak képviselve s ez este mind-

két osztály versenyzett a fesztelen szívélves-
ségben. A bályai tisztet mgos Horváth Gá-
borné szül. Szilvásy Ida ő nagysága megnyerő
nyájassággal vitte, a rendező bizottság pedig
mindent elkövetett a bál fényének emelésére s
a terem, sőt a lépések díszítése is eddigelé pá-
ratlan volt. Az igen csinosan rendezett s mu-
latságos epizodokban bővülködő füzértáncot több
mint negyvenpár táncolta, daczára annak, hogy
az idő előhaladás, s az újabb meglepetések ki-
meríthetlensége 6 óráig nyújtották a füzértánc
lefolását. A jogász-bál tehát a legfényesebben
sikerült — szellemileg; hogy anyagilag miként,
eddig még nem jött tudomásunkra, annyit azon-
ban már is megjegyezhetünk, hogy deficitről
szó sincs és hogy a nemesszívű bánya 6 nagy-
sága jegyért 100 frrtal váltotta ki.

— A kolozsvári ref. egyház népes
közgyűlése tegnap tartott ülésében a visszalé-
pett Szász Béla helyett, ki igazgató tanácsos-
sá lön az egyházkerület által megválasztva,
egyhangulag dr. Jenei Victor egyetemi tanárt
választotta egyházkerületi második képviselőjé-
vé (a másik Szabó Károly.) Gratulálunk a
szerencsés választáshoz!

— Haller Rezső ügyvéd, mint a ko-
lozsvári ügyvédi kamara elnöke, e 23-án es-
télyt rendezett, melyen az ügyvédi kar számos
tagjai voltak jelen, azonkívül az egyetemi ta-
nári kar, kir. törvényszék, kir. ügyészség, a
megyei és a városi tisztikar is képviselve volt.
A fesztelen kedélyes mulatság éjjel után ért
véget.

— Az iparos olvasó egyesület bál-
bizottsága nevében egész tisztelettel felkértem
mindazon urakat, kik meghívót e hó 30-án tar-
tandó táncvigalomra még nem kaptak, szí-
veskedjenek becses nevéket az iparos olvasó
egylet helyiségében (hiduteza 7-ik szám 1-ső
emelet) az e czélra kitett ivre fölírni. A bi-
zottság különben mindent megtesz a végre,
hogy ezen jótékony czélú táncvigalom a tisz-
telt közönség részére minél élvezetesebb és ke-
délyesebb legyen. Fő törekvése: köv etnimen-
denben az egyszerűséget, mely által
különösen a női közönség egyszerű és mégis
tisztesseges öltözetben való megjelenésén kíván
könnyíteni. Jegyeket válthatni a meghívó elő-
mutatása mellett az egyet helyiségében janu-
ár 29-30-dikán d. e. 9-12 ig, d. u. 3-7-ig.
Jegyek ára személyenként 1 frr 50 kr, Kar-
zatjegy 1 frr. Felülfizetések halás köszönettel
fogadtatnak és hirlapjuk nyugtáztatnak. A bi-
zottság nevében: Tauffer János, egyleti elnök.

— Rakonczátlanokodók. A külma-
gyar utczában már régóta egy egész rakon-
czatlan társaság folytatja üzemeit. A mult
szombaton január 23-án éjfel a Sigmund Elek
ur szeszgyára előtt a hordókat a földöz ver-
ték s az éjszaka az őjrátára kiküldött vá-
rosszolgákat megtámadták, ülegezni kezde-
ték, s egyiket lejen oly vesélyesen megse-
bezték, hogy kevés remény van életéhez. A
vérében fekvő sebesült saját vérével jegyezte
egy papírlapra bántalmazójának nevét fel, mi-
nek folytán többen be is fogattak s a rend-
őrség részéről az ügyészséghez átszolgáltattak.

— A jegypályán az ideiglenesen felbe
maradt korcsolyázás újra megkezdődött, s tegn-
ap vasárnap a sétatér felé sétáltak azon kellemes
melegletetésben is részesültek, hogy a katonai
zenekar is játszott. Mi azonban azt hisszük, a
korcsolyázó egylet érdekében nem az áll, hogy
a véletlenül arra felé sétálókat meglepje, hanem
az egylet tagjait s az érdeklődőket jó előre fi-
gyelmeztesse, meghívja. Nem egyesekre szóló
meghívásra czélozunk, az alkalmatlan és feles-
leges is volna, hanem pl. a főtéren és főbb ut-
czákon egyes „Jégpálya használható” „ma zene
lesz” feliratu pléb zászlócskák kitévése nem ár-
tana itt sem, mint szokásban van másutt s
még pl. Nagy-Szebenben is. Mint hogy az ol-
vaadások miatt nem lehet bízatosan tudni melyik
napon használható a jégpálya s e tájékoztatlan-
ság miatt akárhányan nem jelenhetnek meg:
ugy hisszük, az egyleti tagok és a közönség
érdekében, de meg az egylet saját hasznára is,
kövorni fogja e másutt is szokásos czélszerű
reklamot, a mely a végén jelentéktelen költség-
be s egy kevés jóakaratra kerül.

— A maros-vasárnelyi jogász egy-
let tisztviselői kara a január 10-én tartott nagy
gyűlésén ez évre következőleg alakult meg. El-
nök: báró Apor Károly. Titkár: Kuty Al-
bert, az egylet jövőre is fentartandó hivatalos
közönye a „Székely Hirlap” szerkesztője. Meg-
választottak továbbá alelnökök: D. Bodola János
és a leköszönt Mikó Minály főkirálybíró helyett
Gyarmaty Sámuel, ügyész az Szathmári J. Mi-
hály, pénztárnokká Ajtai Mihály, szertárnokká
Dobai Albert; számvizsgálókká: Illyés István,
Csiki Márton, Bálint Dénes; választmányi ta-
gokká pedig: Borosnyai Pál, Vajda Simon, Pi-
pos Péter, Sztojka Antal, Spech Adolf, Deési
Farkas, dr. Knöpfler Vilmos, Szentgyörgyi
György, Szolga Miklós, Gyárfás József, Illyés
Károly, Petri Ádám, Tribusz Antal, Schneider
József, Szabó József, Dr. Damokos Antal, Fe-
kete Gábor, Haynal József, Ferencz Károly,
Dajbukát János és Kovács Ferencz.

— Varatlan örökség. Nagy-szebeni
kereskedő W... ur hatóságilag értesítetett,
hogy fivére Shangkájban (kibélt Lely a Calj-
s zombérlője, t. Orlán József, ki a jótékony

fornia és Ausztráliába vándorlók számára)
meghalt és vagyont mintegy 6000 dollárt ha-
gyott hátra, melyet ott, mint szabómester ke-
resett.

— Berzenczey László megőrülésé-
ről szóló hírt a „Közérdek” hiteles forrás után
megerősíti.

— Kovács Elek a brassói kath. elemi
tanoda nyugalmazott igazgatója a napokban
75 éves korában meghalt. Béke poraira !

— Dühöd eb barangolta be mult
szombaton a Trencsia vártért. Az üldözés elől
azonban elszabadult s még nem került kézre.

— Nagy vilhar és égbőlboru lefolyá-
sáról tudósít a prágai meteorológiai intézet,
mely f. hó 21-én d. u. 5 óra 20 perczkor vet-
te kezdetét s nagy orkán, villámok és menny-
dörgés között, csaknem 7 óra folyásig tartott.

— A küüllömmegyei gazdasági egy-
let tisztújító közgyűlése f. év február hó 4-ik
napján d. e. 10 órakor fog megtartatni. Mi-
dön erről az egylet t. cz. tagjait értesitem, s
egyszersmind a szíves megjelenésre tisztelettel
felkérem, engedjék meg, hogy egyszerűen fel-
említsem, miszerint alig van intézmény, mely a
mezei gazda figyelmére, csatlakozására és tá-
mogatására méltóbb lenne, mint épen saját me-
gyénk gazdasági egylete, mert hiszen ennek fel-
adata, kikutatni vidékünk gazdasági viszö-
nyait, felismerni a létező hiányokat, s ezek
alapjain kijelölni, az ösvényt, mely adott viszö-
nyaink között, legbiztosabban vezethet gazda-
ságunk fejlesztésére és emelésére, — de hogy
ebbeli feladatát megoldhassa, tagjaink buzgó
részvételére s jó akara u közreműködésére van
szükség, mert egyáltalában nincs intézmény, mely
tagjai közönysége mellett lételet áldáshozzá-
vá bírná fejleszteni. E röviden jelzett tekinte-
tekből engedjék meg egyetünk tisztelt tagjai,
hogy mindnyájok becses figyelmét ifjú egyletünk
támogatására s különösen arra kérjem fel, hogy
mellőzve a hideg közönységet az ügy érdemé-
hez méltó érdeklődéssel a jelen alkalommal ki-
tűzött közgyűlésre megjeleni méltóztatassanak.
Dicső-Sztmárton 1875. január 20-án. Potsa
József, alelnök.

— Mikor a muszka mulat. A „St. Pe-
terb. Viedem.” érdekes adatot szolgáltat az
ünnepek aiat Moszkva városában az utcázakon
decz. hó 25-től jan. 1-ig 2502 hottérészeg fér-
fi s 157 (egy napra esik 680) hasonló állapo-
tu nember szedetett fel, holott nem ünnepi
napokon alig találkozik 20-30 önkivületben
fetrengő férfi és nő. Hozzáteszi még idézett
lap, hogy ünnepek alatt a lopások lépést tar-
tanak a részeséggel.

— Nagyzerű égi tűnemény tanuja
volt január 23-dikán este 7 órakor a főváros
lakossága. Keleten gyönyörű meteor lett látha-
tóra; vérvörös tűzsugárai megaranyozták a kö-
rülte pusztó fellegeket. A meteor pár másodperc-
nyi pompás tündöklés után lassankint halv-
nyulni kezdett, míg végre teljesen eltűnt s va-
lahol a közelben leesett.

— A budapesti nemzeti muzeum nagy
érem-leletet kapott Szathmármegyéből; vagy
négy száz darab római consularis pénz. E lelet
is bizonyossága annak, hogy a kereskedelem a
balti tenger borostyán-kő kincséiert Magyaror-
szágon és a többek közt Szatmármegyén is ke-
resztül ment. Igen érdekes továbbá azon ezüst-
lelet, melyet a muzeum szintén a napokban ka-
pott Hunyadvármegyéből. E lelet kiválóbb da-
rabjai egy igen csinos római bronzedény, két
fibula a 4-5-ik századból, néhány szép fonott
karperecz, nyakláncz, gyűrűk stb. A lelt tár-
gyak azon korból valók, melyből a nemzeti mu-
zeum különösen szép példányokkal bír, a midőn
t. i. a római cultura a barbárokkal érintke-
ve, azoknál is felbresztette az érzéket a mű-
vészet iránt.

— Az orleansi szüz szentté avattatá-
sa. A Dörmey-i hős leány pere — a mi vād-
lóval, vendérel, tanukkal, bírákkal mindszent-
té avatásnál szokás — a legnagyobb gyor-
sasággal halad. Ofenheim-per actorai példá-
nyul vehetnek. A szentszék, mely a canoni
szabványok teljes szigora mellett állítatott
össze, annyira el van halmozva munkával,
hogy a római püspök pöbírákat kért. Foly-
tonosan jelentkeznek tanuk, kik a bátor
amazon szent volta mellett vallanak. Maga a
különben eszes Dupanloup is a szék sorompói
elő lépett a napokban, hogy rendkívüli fontos
dolgokat áruljon el a szüz javára. A pernek
olyan formai kiviteléről, hogy egy szenttel töb-
bet fog számítani a kalendarium, alig kétséges.
Az állítólagos csodák és jelek százakra mennek
s a legnagyobb tömeget Lotharingia alsó osz-
tályu népessége szolgáltatja, kik ama csodákat
el is hiszik.

— Nyilvános számadás és köszönet.
A belvárosi gyermekkert és képezde javára f.
hó 21. rendezett álarcos vigalom 60 frr tiszta
jövédelmet hozott a jótékony czélra. Felülfi-
zettek; gr. Teleki Domokosné 6 nagysága 2
jegyért 10 frr, m. Tiszta Lászlóné 1 frr, Gazsi J.
1 jegyért 5 frr, dr. Jenei Victor 1 frr, Gama-
uf Vilmos 1 frr, dr. Hincz György 1 frr, Kö-
vári Mihályné 6 nsága 1 frr. Fogadják a t.
résztvevők és felülfizetők a társulat szíves kö-
szönetét, valamint a redout áldozat kész ha-
s zombérlője, t. Orlán József, ki a jótékony

ezél iránti tekintetből a termeket és világitás;
minden díj nélkül adta. Kolozsvárt, 1875. jan.
25. Szász Domokos, elnök, ar. Hallár Károly.
Móricz István, ellenőrök.

— Lapunk mai számához van mellé-
kelve a „Szentjánosi és Weisz” közbecsülésben
álló kereskedői czég vetemény-mag árjegyzéke,
ajánljuk aközönség figyelmébe.

A szerkesztő postája.
— Sympathiának M. Vásárhely. Csak
szelidebb stylan volna kiadható.
Gy. Sz. urnak B.-Hunyad. Csak „Nyil-
tör”-ben jelenhetik meg.

— Könyv-szemle. A magyar
és német-irodalom legújabb termékeiből meg-
érkeztek Stein János erd. muzeum-egyleti könyv-
kereskedésébe Kolozsvárt: Miller Miksa felul-
vasásai a nyelvtudományról, 3 ft, — Mill J.
Stuart, a deductiv és inductiv logika rendszere.
I. kötet, 3 ft, — Mommsen, a romaiak tör-
ténete. I. és II-ik kötet, 6 ft. Ezen munkák
a legelősebb szakférfiak által fordittatnak a
m. tudom. akadémia megbízásából; és külö-
nösen felhívatik a közönség ezen nagyböcsű,
irodalmunkban nagy hízagotpótló művek meg-
szerzésére. Toldy Ferencz, kritikai berke. I.
kötet, 2 ft. — Jókai Mór, emlékeim. 2 kötet.
4 ft. — Dr. Szeredy, egyházjog, különös te-
kintettel a m. sz. kor. tartományaira. 2 kötet.
9 ft. — Quinet gr. Károlyi. A forradalom.
2-ik olosó kiadás. 2 kötet, 3 ft, — Péteri, a
Jezsuiták. 2 ft, 40 kr. — Budapesti szemle
az akadémia megbízásából szerkesztve. 1874
Nov.—Deezemb. 2 ft — Hazai és külföldi
folyóiratok magyar tudományos repertoriuma;
az akadémia megbízásából készítve. I. kötet.
5 ft, — Onida, Cigarette. 2 kötetben 4 ft, —
Szeniczey, a magy. váltó- és kereskedelmi tör-
vény. 6-ik kiadás. 2 frr.

— Reich, Studien über die Frauen.
fl, 20 kr. — Garvinus, Geschnichte der deut-
schen Dichtung. V-ter Band. 6 fl, — Ratze
die Vurgescichte des europäischen Menschén
1 fl, 80 kr. — Rulf, di österreich. Strafpro-
zessordnung. 3 fl, 60 kr. — Dr. Steffenhagen,
Deutsche Rechtsquellen in Preussen. 3 fl, 12
kr. — Starr, Vollständiges Sach- und Nach-
schlage Register zum österreich. Reichsgesetz-
blatte. 3 fl. — Heitzmann, Chirurgische Ins-
trumenten — Verband — und Operationslehre.
7 fl, 50 kr. — Braun, Compendium der Ge-
burtschilfe. 5 fl, 50 kr. — Tetzcl Grünfeld,
Compendium der Augenheilkunde. 5 fl, 40 kr,
— Dr. Thomé, Lehrbuch der Zoologie. 1 fl,
80 kr. — Teller, Wegweiser durch die drei
Reiche der Natur. 3 fl, 30 kr. — Sachs, Lehr-
buch der Botanik. 8 fl, 85 kr. — Fort und
Schlömlich, Lehrbuch der analytischen Geo-
metrie. 2 Bände. 5 fl, 40 kr. — Salmen, Ana-
lytische Geometrie des Raumes. I. Theil. 4 fl,
80 kr. — Baltzer, die Elemente der mathe-
matik. 2 Bände 6 fl. — Müller-Pouillet
Lehrbuch der Physik und Meteorologie in 2
Bänden. 18 fl.

KÖZGAZDASÁG.
Árjegyzék.
— A besztercezei piac árai jansár.
19 dika 1875. Alsó-Ausztr. mérő. Tisz-
tabuza 4 frr. 40 kr. Rozs 2 forint, 80 kr.
Elegybuza 3 frr, — krt Zab 1 forint, 48 kr.
Széna 2 frr, — kr. Alomszalma — 1rt 95 kr.
Zsupszalma 1 frr Egy öl fa 6 frr — kr. Marua
hus 14 kr. Konyhaliszt 10 kr. Rizs 16 kr.
Gyöngykása 32 kr. Borsó — kr. Lencs —
kr. Paszuly 22 kr.

— A n.-enyedi piac árai január hó
21-ről. 1874. (also ausztr. mérő közép.) Tisz-
tabuza 4 frr. 30 kr. Elegybuza 2 frr, 82 kr.
Rozs 3 frr — kr. Zab 1 frr 65 kr. Széna 1
frr 65 kr. Alomszalma 70 kr. Egy öl fa 36
tűv. 11 frr. Fagygyugyertya 32 kr. Marhabus
fontja 21 kr. Konyhaliszt 9 kr. Rizs 18 kr.
Gyöngykása 28 kr. Borsó 20 kr. Lencse 24 kr.
Paszuyl 20 kr. Pityóka 1 frr 35 kr. Disznóborsir
56 kr. Hagyma 10 krajczár. Fokhagyma 12
krajczár.

— A m.-vásárhelyi piac árai jan. 20-án
1875. A ausztr. mérő Tisztabuza 3 frr 90 kr,
elegybuza 2 frr 76 kr. rozs 2 frr 10 kr. kukorica
— 1t. zab 1 frr 40 kr. pityóka 1 frr 10 kr. Egy
mázsa szalonona — ft — kr. Egy font disznóborsir
56 kr. Egy kupa borsó 24 kr. lencse 26 kr pa-
szuly 24 kr Egy font kenyér liszt 12 kr Egy
1 font marhabus 16. Egy mázsa széna 1 frr 90
kr. Egy öl tűzta kemény 9 frr — kr.

— Deés piaci árjegyzéke: január 19-
ről, (auszt. mérő közép ár.) Tiszta buza 3
frr 60 kr, elegybuza 3 frr — kr, rozs 2 frr
60 kr, zab 1 frr 20 kr egy mázsa széna 1
frr 50 kr szalma 80 kr, marhabus 15 kr,
borsó 20 kr, lencse 20 paszuly 20 kr, bu-
gonya 1 frr 10 kr.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.
Jan. 23 áu 5% Metallikus 70. — frr.
Kamat — 5% ? Nemzeti kölcsön 75 45 —
frr 1860. Kölcsön 111.50. Bankrészeny 952
Hitelintézeti részvények 22.550 London 111.10
ft. st. East 10550. Cs. kir. arany 525½, Na-
poleon 893.

Urbári kötvények: Magyarországi 78—
temesvári 76.75 Erdélyi 75.70 Horvátországi
80—

Felolós szerkesztő: Békésy Károly.

Arverési hirdetés.

Dicső-Szent-Márton községét, mint testületet illető, baromvárral összekötött országos vásárai, valamint a személyi vármórási jog, a 1. évi február-hó 10-én a délelőtti órákban a község házában arverési útján, három egymástán következő években haszonbérbe fog adni; az arverési feltételek, a kiírt napig bár mikor a község házánál az érdekeltek által megtekinthetők.

Dicső-Szent-Márton község képviselő testületének 1875-ik évi január-hó 20-án tartott üléséből.

Sz. 12,627. — 1874.

(34)

(1—3)

Hirdetmény.

A gyulafehérvári kir. törvényszék részéről közhírré tétetik, miszerint a Szászvárosi levő, „Szászváros város és szék takarékpénztár” czég az ezen kir. törvényszéknek vezetett cégelajstromba beiktatott.

A gyulafehérvári kir. törvényszéknek 1874. december 29-én tartott polgári tanács üléséből.

(32)

(1—3)

A bethleni takarékpénztári részvénytársulat rendes közgyűlése folyó évi február-hó 25-én d. e. 9 órakor tartatik meg.

Tárgyai:

- 1) Igazgató választmány jelentése az 1874-dik évi üzletről.
 - 2) Képző választmányi tagok helyett újak választása.
 - 3) A választmány intézkedéseinek tárgyalása.
 - 4) Az 1874. évi számadások megvizsgálására kiküldött bizottság jelentése, intézkedés a tiszta jövedelemtől s az osztalék megállapítása.
- A t. cz. részvényesek szavazási joguknak személyes, vagy megbízott által leendő gyakorlására tisztelettel meghívotnak. Maghatalmazott csak részvényes lehet.
- Bethlen, jan. 20. 1875.

Az igazgató választmány nevében:

BERNÁDY DÁNIEL, igazgató.

BIRÓ GYULA, titkár.

(30)

(3—3)

Nagyérdemű közönség!

Bátorkodunk tisztelettel jelenteni, hogy a híres erfurti

Jühlke Ferdinand utódja,

a porosz király udvari szállítójától fogunk valódi erfurti friss vetemény és virágmagvakból rakított tartani, melyekről árjegyzéket február első napjaiban fogunk szétküldeni.

Ennek következtében, alázatosan kérjük azon tisztelt pártfogóinkat, kik mag szükségleteiket nálunk óhajtják beszerezni, szíveskedjenek bevárni magvaink megérkezését és a már fenn említett árjegyzék kibocsátását.

Mély tisztelettel:

Karvazy és Társa.

(450)

(10—*)

Spielwaaren und Gesellschaftsspiele.

Es ist gefordert für jedes Kind, ob jung oder alt, ob reich oder arm; man findet in Wien kein so gutes Geschäft, wo eine so reichhaltige Auswahl von Spielwaaren und Gesellschaftsspielen zu finden ist, als bei uns. Wir haben eine große Auswahl von Spielwaaren und Gesellschaftsspielen, die wir zu sehr billigen Preisen verkaufen. Wir haben eine große Auswahl von Spielwaaren und Gesellschaftsspielen, die wir zu sehr billigen Preisen verkaufen.

- 1. Kinderspielzeug, 1. Stück 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, 110, 120, 130, 140, 150, 160, 170, 180, 190, 200, 210, 220, 230, 240, 250, 260, 270, 280, 290, 300, 310, 320, 330, 340, 350, 360, 370, 380, 390, 400, 410, 420, 430, 440, 450, 460, 470, 480, 490, 500, 510, 520, 530, 540, 550, 560, 570, 580, 590, 600, 610, 620, 630, 640, 650, 660, 670, 680, 690, 700, 710, 720, 730, 740, 750, 760, 770, 780, 790, 800, 810, 820, 830, 840, 850, 860, 870, 880, 890, 900, 910, 920, 930, 940, 950, 960, 970, 980, 990, 1000.

2. Kinderspielzeug, 1. Stück 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, 110, 120, 130, 140, 150, 160, 170, 180, 190, 200, 210, 220, 230, 240, 250, 260, 270, 280, 290, 300, 310, 320, 330, 340, 350, 360, 370, 380, 390, 400, 410, 420, 430, 440, 450, 460, 470, 480, 490, 500, 510, 520, 530, 540, 550, 560, 570, 580, 590, 600, 610, 620, 630, 640, 650, 660, 670, 680, 690, 700, 710, 720, 730, 740, 750, 760, 770, 780, 790, 800, 810, 820, 830, 840, 850, 860, 870, 880, 890, 900, 910, 920, 930, 940, 950, 960, 970, 980, 990, 1000.

3. Kinderspielzeug, 1. Stück 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, 110, 120, 130, 140, 150, 160, 170, 180, 190, 200, 210, 220, 230, 240, 250, 260, 270, 280, 290, 300, 310, 320, 330, 340, 350, 360, 370, 380, 390, 400, 410, 420, 430, 440, 450, 460, 470, 480, 490, 500, 510, 520, 530, 540, 550, 560, 570, 580, 590, 600, 610, 620, 630, 640, 650, 660, 670, 680, 690, 700, 710, 720, 730, 740, 750, 760, 770, 780, 790, 800, 810, 820, 830, 840, 850, 860, 870, 880, 890, 900, 910, 920, 930, 940, 950, 960, 970, 980, 990, 1000.

4. Kinderspielzeug, 1. Stück 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, 110, 120, 130, 140, 150, 160, 170, 180, 190, 200, 210, 220, 230, 240, 250, 260, 270, 280, 290, 300, 310, 320, 330, 340, 350, 360, 370, 380, 390, 400, 410, 420, 430, 440, 450, 460, 470, 480, 490, 500, 510, 520, 530, 540, 550, 560, 570, 580, 590, 600, 610, 620, 630, 640, 650, 660, 670, 680, 690, 700, 710, 720, 730, 740, 750, 760, 770, 780, 790, 800, 810, 820, 830, 840, 850, 860, 870, 880, 890, 900, 910, 920, 930, 940, 950, 960, 970, 980, 990, 1000.

5. Kinderspielzeug, 1. Stück 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, 110, 120, 130, 140, 150, 160, 170, 180, 190, 200, 210, 220, 230, 240, 250, 260, 270, 280, 290, 300, 310, 320, 330, 340, 350, 360, 370, 380, 390, 400, 410, 420, 430, 440, 450, 460, 470, 480, 490, 500, 510, 520, 530, 540, 550, 560, 570, 580, 590, 600, 610, 620, 630, 640, 650, 660, 670, 680, 690, 700, 710, 720, 730, 740, 750, 760, 770, 780, 790, 800, 810, 820, 830, 840, 850, 860, 870, 880, 890, 900, 910, 920, 930, 940, 950, 960, 970, 980, 990, 1000.

6. Kinderspielzeug, 1. Stück 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, 110, 120, 130, 140, 150, 160, 170, 180, 190, 200, 210, 220, 230, 240, 250, 260, 270, 280, 290, 300, 310, 320, 330, 340, 350, 360, 370, 380, 390, 400, 410, 420, 430, 440, 450, 460, 470, 480, 490, 500, 510, 520, 530, 540, 550, 560, 570, 580, 590, 600, 610, 620, 630, 640, 650, 660, 670, 680, 690, 700, 710, 720, 730, 740, 750, 760, 770, 780, 790, 800, 810, 820, 830, 840, 850, 860, 870, 880, 890, 900, 910, 920, 930, 940, 950, 960, 970, 980, 990, 1000.

7. Kinderspielzeug, 1. Stück 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, 110, 120, 130, 140, 150, 160, 170, 180, 190, 200, 210, 220, 230, 240, 250, 260, 270, 280, 290, 300, 310, 320, 330, 340, 350, 360, 370, 380, 390, 400, 410, 420, 430, 440, 450, 460, 470, 480, 490, 500, 510, 520, 530, 540, 550, 560, 570, 580, 590, 600, 610, 620, 630, 640, 650, 660, 670, 680, 690, 700, 710, 720, 730, 740, 750, 760, 770, 780, 790, 800, 810, 820, 830, 840, 850, 860, 870, 880, 890, 900, 910, 920, 930, 940, 950, 960, 970, 980, 990, 1000.

8. Kinderspielzeug, 1. Stück 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, 110, 120, 130, 140, 150, 160, 170, 180, 190, 200, 210, 220, 230, 240, 250, 260, 270, 280, 290, 300, 310, 320, 330, 340, 350, 360, 370, 380, 390, 400, 410, 420, 430, 440, 450, 460, 470, 480, 490, 500, 510, 520, 530, 540, 550, 560, 570, 580, 590, 600, 610, 620, 630, 640, 650, 660, 670, 680, 690, 700, 710, 720, 730, 740, 750, 760, 770, 780, 790, 800, 810, 820, 830, 840, 850, 860, 870, 880, 890, 900, 910, 920, 930, 940, 950, 960, 970, 980, 990, 1000.

9. Kinderspielzeug, 1. Stück 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, 110, 120, 130, 140, 150, 160, 170, 180, 190, 200, 210, 220, 230, 240, 250, 260, 270, 280, 290, 300, 310, 320, 330, 340, 350, 360, 370, 380, 390, 400, 410, 420, 430, 440, 450, 460, 470, 480, 490, 500, 510, 520, 530, 540, 550, 560, 570, 580, 590, 600, 610, 620, 630, 640, 650, 660, 670, 680, 690, 700, 710, 720, 730, 740, 750, 760, 770, 780, 790, 800, 810, 820, 830, 840, 850, 860, 870, 880, 890, 900, 910, 920, 930, 940, 950, 960, 970, 980, 990, 1000.

10. Kinderspielzeug, 1. Stück 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, 110, 120, 130, 140, 150, 160, 170, 180, 190, 200, 210, 220, 230, 240, 250, 260, 270, 280, 290, 300, 310, 320, 330, 340, 350, 360, 370, 380, 390, 400, 410, 420, 430, 440, 450, 460, 470, 480, 490, 500, 510, 520, 530, 540, 550, 560, 570, 580, 590, 600, 610, 620, 630, 640, 650, 660, 670, 680, 690, 700, 710, 720, 730, 740, 750, 760, 770, 780, 790, 800, 810, 820, 830, 840, 850, 860, 870, 880, 890, 900, 910, 920, 930, 940, 950, 960, 970, 980, 990, 1000.

11. Kinderspielzeug, 1. Stück 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, 110, 120, 130, 140, 150, 160, 170, 180, 190, 200, 210, 220, 230, 240, 250, 260, 270, 280, 290, 300, 310, 320, 330, 340, 350, 360, 370, 380, 390, 400, 410, 420, 430, 440, 450, 460, 470, 480, 490, 500, 510, 520, 530, 540, 550, 560, 570, 580, 590, 600, 610, 620, 630, 640, 650, 660, 670, 680, 690, 700, 710, 720, 730, 740, 750, 760, 770, 780, 790, 800, 810, 820, 830, 840, 850, 860, 870, 880, 890, 900, 910, 920, 930, 940, 950, 960, 970, 980, 990, 1000.

12. Kinderspielzeug, 1. Stück 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, 110, 120, 130, 140, 150, 160, 170, 180, 190, 200, 210, 220, 230, 240, 250, 260, 270, 280, 290, 300, 310, 320, 330, 340, 350, 360, 370, 380, 390, 400, 410, 420, 430, 440, 450, 460, 470, 480, 490, 500, 510, 520, 530, 540, 550, 560, 570, 580, 590, 600, 610, 620, 630, 640, 650, 660, 670, 680, 690, 700, 710, 720, 730, 740, 750, 760, 770, 780, 790, 800, 810, 820, 830, 840, 850, 860, 870, 880, 890, 900, 910, 920, 930, 940, 950, 960, 970, 980, 990, 1000.

13. Kinderspielzeug, 1. Stück 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, 110, 120, 130, 140, 150, 160, 170, 180, 190, 200, 210, 220, 230, 240, 250, 260, 270, 280, 290, 300, 310, 320, 330, 340, 350, 360, 370, 380, 390, 400, 410, 420, 430, 440, 450, 460, 470, 480, 490, 500, 510, 520, 530, 540, 550, 560, 570, 580, 590, 600, 610, 620, 630, 640, 650, 660, 670, 680, 690, 700, 710, 720, 730, 740, 750, 760, 770, 780, 790, 800, 810, 820, 830, 840, 850, 860, 870, 880, 890, 900, 910, 920, 930, 940, 950, 960, 970, 980, 990, 1000.

14. Kinderspielzeug, 1. Stück 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100, 110, 120, 130, 140, 150, 160, 170, 180, 190, 200, 210, 220, 230, 240, 250, 260, 270, 280, 290, 300, 310, 320, 330, 340, 350, 360, 370, 380, 390, 400, 410, 420, 430, 440, 450, 460, 470, 480, 490, 500, 510, 520, 530, 540, 550, 560, 570, 580, 590, 600, 610, 620, 630, 640, 650, 660, 670, 680, 690, 700, 710, 720, 730, 740, 750, 760, 770, 780, 790, 800, 810, 820, 830, 840, 850, 860, 870, 880, 890, 900, 910, 920, 930, 940, 950, 960, 970, 980, 990, 1000.

Templomi butorzatok.

A segesvári ev. leányi-kolává át alakuló u. n. kórodatemplomból többnemű jó állapotban levő butorzatok eladó u. n.

- 1) egy orgona 10 változattal és csaknem mind cin-sípall;
- 2) egy oltár oltárképpel együtt;
- 3) nyolczvan darab ülőpad férfiak és nők számára;
- 4) egy szőszék.

Ezen darabok mindennap szemlélhetők. Venni szándékozók szíveskedjenek ajánlataikat, vagy bérmentesített udakozásaikat az alólírt ev. Presbyteriumhoz intézni.

Műértők, kik a tárgyak szétszedését és újra felállítását elvállalnák, Segešvárt találhatók.

A segesvári ev. Presbyterium

Eladó ház.

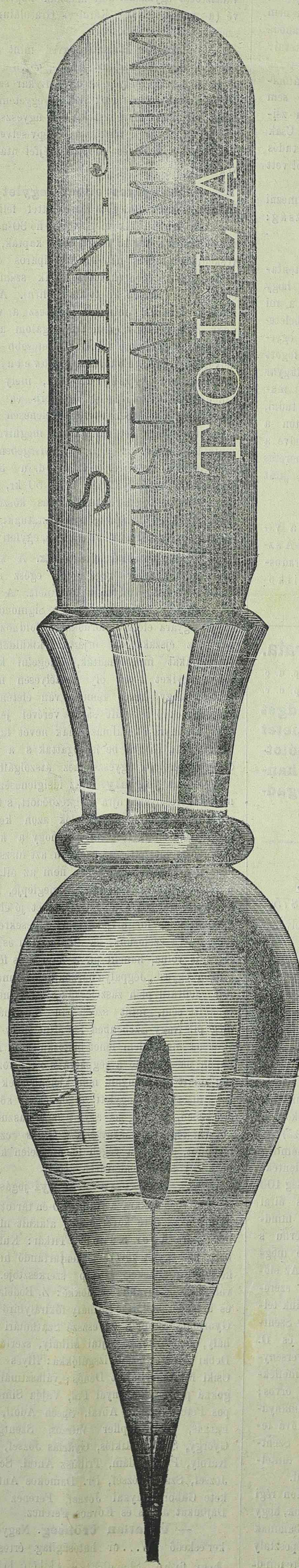
a búza utcában 14 sz. alatt egy szilárd épületű ház, mely 5 szoba, konyha, pince, kút, istálló, szekér és faszín- és külön udvarral van ellátva, örökön eladó. Értekezhetni Csiki József ural bel közép utca 19 szám alatt.

Stein János papírkereskedése nagyban és kicsinyben

(10—10)

Kolozsvárt tőle 2-dik száma

(431)

1 doboz 144 darab hegyes, közep vagy tompa 1 forint 20 krajczár.

STEIN JÁNOS

erd. muzeum egyi. könyvkereskedésében Kolozsvárt a következő 1875. évre szóló naptárak

kaphatók:

Gazdasági zsebnaptár

1875-re.

Tizenötödik évfolyam. Szerkesztő tulajdonos

Kodolányi Antal.

Csinos jegyzőkönyv alakban, vászonba kötve tizenkét utasítási havi füzetrel együtt 2 forint.

„ATHENAEUM“

nagy képes naptára 1875.

Ára 1 frt.

Postán bérmentve megküldve 1 frt és 10 k.

ERDÉLYI nagyobb képes NAPTAR 1875-dik évre.

Hatodik évfolyam. A m. kir. ministerium s a Királyhágón inneni hivatalok teljes tiszti czim- és névtárával s kolozsvári kalauzzal ellátva.

A 14 n. 8-rét ivet tartalmazó műnek ára csak 50 krajczár.

Postán küldve 56 kr.

Közhasznú erdélyi képes naptár.

A vásárok pontos kijavításával. Ára füzve 26 kr.

Irodai fali naptár.

Ára 30 kr.

Községi jegyzők naptára és évkönyve 1875-dik évre.

Ára 1 frt.

Községi jegyzők naptára és évkönyve 1875-dik évre.

Ára 1 frt.

KOSSUTH naptár.

Szerkesztő Honfi Tihomér 5-dik évfolyam. Ára 40 kr.

Lidérc naptár.

Kalandok, bűnesetek, tündérregék, csodás történetek stb. gyűjteménye. 14-dik évfolyam. Ára 60 kr.

A „Magyar Polgár“ nagy naptára.

Szerkesztette K. PAPP MIKLÓS. Ára 1 frt.

István bacsai naptára.

vagyis családok házigazdának és gazdaszonyoknak, névelőnek, hárségi előjáróknak, iparosoknak és földmívelőknek való képes kalendár. 20-dik évfolyam. Ára 50 kr.

Jegyzék napló ügyvédek és bírák számára.

Szerkesztő Schnierer Gyula.

11-dik évfolyam. Csinos piros vászonkötésben. Ára 1 frt 20 k

NEVESSÜNK!